

Szanowni Państwo,

zgodnie z kalendarzem wyborów Uniwersytetu w Białymstoku, grupa senatorów oraz Rada Uczelni zgłosili moją kandydaturę na rektora Uniwersytetu w Białymstoku w kadencji 2020-2024, którą Senat naszej Uczelni pozytywnie zaopiniował na posiedzeniu 22 kwietnia 2020 roku. Następnie Rada Uczelni wskazała mnie jako kandydata na rektora, podejmując 15 maja br. stosowną uchwałę.

Przed wyborami, które zostaną przeprowadzone w czerwcu, chciałbym podzielić się z Państwem podsumowaniem upływającej kadencji oraz przedstawić program na najbliższe cztery lata, który mógłbym realizować, gdyby społeczność akademicka Uniwersytetu w Białymstoku postanowiła powierzyć mi to zadanie.

Informacja na temat kończącej się kadencji jest rzecz jasna syntetyczna. Więcej informacji znajdą Państwo na stronie internetowej Uniwersytetu w Białymstoku, między innymi w corocznych sprawozdaniach rektora. Oczywiście, każde z opisanych działań i przedsięwzięć realizowane było zespołowo, z zaangażowaniem wielu członków naszej społeczności, dlatego często używam liczby mnogiej.

W mijającej kadencji 2016-2020 Uniwersytet w Białymstoku rozwijał się dynamicznie. Przypomnę, że był to okres, w którym Sejm RP uchwalił ustawę z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Nowe przepisy prawne wprowadziły istotne zmiany i wywarły bezpośredni wpływ na kierunki i zakres naszej działalności.

W konsekwencji wejścia w życie Ustawy 2.0 przyjęliśmy, po szerokiej dyskusji i całościowych konsultacjach, Statut Uniwersytetu w Białymstoku. Spowodowało to konieczność dokonania szeregu istotnych zmian oraz stworzenia nowych obszarów naszej działalności.

Po pierwsze, zmieniła się struktura Uniwersytetu. Powstało dziewięć wydziałów i pięć instytutów oraz Filia Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie. Konstrukcja ta została oparta na nowym podziale obszarów badawczych w nauce na dyscypliny i dziedziny naukowe. Ma to ułatwić przygotowanie się do obecnej i przyszłej ewaluacji naukowej (aktualne terminy to rok 2021 i 2025), która zadecyduje o kategoriach naukowych. To z kolei przełoży się na zdolność naszych jednostek do prowadzenia działalności badawczej i dydaktycznej, możliwości generowania środków finansowych i posiadanie uprawnień doktorskich i habilitacyjnych. Jest to zatem najistotniejsza kwestia, z którą w najbliższych latach musimy się zmierzyć.

Po drugie, nowy statut zmienił rolę rad wydziałów (i instytutów) oraz wprowadził dwa nowe organy: Radę Uczelni i rady dyscyplin. Rada Uczelni stanowi niezwykle istotne ciało doradcze i kontrolne w działalności Uniwersytetu. Otwiera ona środowisko akademickie na otoczenie

społeczno-gospodarcze oraz stwarza szansę na profesjonalizację zarządzania w szerszym niż dotychczas zakresie. Do zadań rad dyscyplin należy przede wszystkim prowadzenie postępowań awansowych i procedur naukowych.

Dużo zmian nastąpiło także w sferze finansowej naszej Uczelni. Wprowadzenie i stosowanie nowego algorytmu w istotny sposób wpłynęło na stan finansów Uniwersytetu. Warto zauważyć, że podjęliśmy również szereg działań, które jeszcze sytuację finansową poprawiają (szczególnie pozyskując środki inwestycyjne – na budowę biblioteki, obserwatorium czy parku doświadczeń, siedziby naszej Filii w Wilnie). Jednak wiedząc, że w kolejnych latach mechanizm finansowania może być podobny, powinniśmy wciąż nad tym pracować, modyfikować i ulepszać działalność Uniwersytetu pod kątem uzyskiwania lepszych wyników dotacyjnych. Chodzi tu zarówno o liczbę studentów i pracowników, jak i kategorie naukowe. Musimy uważnie wskaźniki te kontrolować i poprawiać, aby zachować stabilność finansową.

Ponadto staramy się pozyskać dodatkowe środki na rozbudowę kampusu o siedziby dla nauk humanistycznych i społecznych. Co ważne, w tej kwestii w przyszłość patrę optymistycznie.

Jesteśmy w momencie, gdy prawie wszystkie elementy ustawy 2.0 zaczynają mieć znaczenie i tak jak wiele innych polskich uczelni zadajemy sobie pytanie: jak to będzie?

Szkolnictwo wyższe jest w okresie głębokich zmian strukturalnych. Uczelnie coraz silniej konkurują o środki finansowe, a przede wszystkim o możliwości rozwoju. Nie jest to rywalizacja wyrównana, bo z założenia uczelniom średnim jest dużo trudniej, co wynika w znacznej mierze z przeszłości, gdy wielkość jednostki decydowała o większości parametrów działalności uczelni. Ponadto stworzenie kategorii uczelni badawczych również stanowi dla nas wyzwanie, zarówno w aspekcie naukowym, jak i finansowym, gdyż z założenia ośrodki badawcze zdominują konkurencję w systemie nauki.

Mam głęboką nadzieję, że za kilka lat będziemy mogli wspólnie powiedzieć, że nie zmarnowaliśmy okresu zmian i sytuacja Uniwersytetu w Białymstoku jest wyraźnie lepsza. Szczególnie, gdy chodzi o obszar badań i dydaktyki.

Drodzy Państwo, cztery lata temu przedstawiłem mój program oparty na pięciu filarach. Program został skonstruowany w ten sposób, aby każda propozycja oparta była na rzeczywistych danych oraz uwzględniała ocenę potencjalnych konsekwencji finansowych dla Uniwersytetu. Mój program składał się z następujących elementów:

1. Pracownicy
2. Nauka i dydaktyka
3. Finanse
4. Studenci i doktoranci
5. Inne.

W ramach realizacji pierwszego punktu stworzyliśmy instrumenty motywujące do większego zaangażowania się pracowników UwB w działania ogólnouczelniane (zachęty/ dodatki finansowe, zmniejszenie pensum, większy udział pracowników w kosztach pośrednich projektów i grantów). Po drugie, wprowadziliśmy zadaniową pracę jednostek centralnych (zmienił się zakres ich działalności i odpowiedzialność; ponadto skrócenie czasu pracy do 36 godzin tygodniowo, przy tych samych zakresach obowiązków, zwiększyło wydajność). Po trzecie, w większym stopniu wykorzystujemy doświadczenia pracowników naukowych mających sukcesy w pozyskiwaniu grantów europejskich poprzez włączenie ich w przygotowanie i realizację kolejnych wniosków. Po czwarte, w końcowej fazie konsultacji ze związkami zawodowymi jest projekt nowego regulaminu wynagrodzeń, który wprowadza lepszy system motywowania i gratyfikowania pracowników za ich osiągnięcia naukowe.

Zorganizowaliśmy cały szereg różnego rodzaju szkoleń dla pracowników, które prowadzone były także przez podmioty zewnętrzne.

Stworzyliśmy korzystniejsze warunki sprzyjające większej mobilności (głównie międzynarodowej) pracowników - zarówno naukowo-dydaktycznych, jak i niebędących nauczycielami akademickimi, poprzez pozyskanie większych środków (nie tylko z Unii Europejskiej) oraz bardziej elastyczne podejście do wykonywanych zajęć.

System ocen pracowniczych stał się bardziej sprawiedliwy z powodu jednoznaczności ocen oraz jasności kryteriów przy nich stosowanych.

Wprowadziliśmy większą przejrzystość źródeł finansowania oraz wielkości budżetów wydziałów i instytutów przy jednoczesnej likwidacji dublujących się działań, co pozwoliło na łatwiejsze zarządzanie, podejmowanie decyzji i większą transparentność.

Zwiększyliśmy intensywność promowania UwB na zewnątrz, przy jednoczesnym wzroście udziału w przedsięwzięciach międzynarodowych. Promocja została oparta na działaniach bezpośrednich (udział pracowników w różnego typu wydarzeniach, promowanie badań i wydarzeń uniwersyteckich, szersze zaangażowanie do współpracy szkół średnich i instytucji związanych z działalnością młodzieży).

W zakresie edukacji - powstały trzy szkoły doktorskie, poszerzyliśmy ofertę studiów dla obcokrajowców (nie tylko z Azji i krajów Europy Wschodniej) oraz wyraźnie zwiększyliśmy liczbę studentów wyjeżdżających na wymianę studencką za granicę finansowanych z programów europejskich.

Zwiększył się udział Uniwersytetu we wspólnych przedsięwzięciach komercyjnych z przedsiębiorstwami i instytucjami oraz poszerzyliśmy współpracę z podmiotami gospodarczymi w zakresie praktyk studenckich.

Wyraźnie wzrosło zatrudnienie najlepszych absolwentów (doktorantów) przy badaniach naukowych i w dydaktyce. Stworzyliśmy możliwości wykorzystania środków z kosztów pośrednich na działalność naukową (dofinansowanie wysoko punktowanych publikacji i badań).

Siedem czasopism uniwersyteckich znalazło się na liście MNiSW (staramy się, aby były tam kolejne periodyki naukowe). Znacząco rozwinęła się współpraca z Uniwersytetem Medycznym w Białymstoku i Politechniką Białostocką.

Powstał dobry i przejrzysty system zapewniania jakości kształcenia i powinniśmy dążyć, przy obecnej jego strukturze, do systematycznej realizacji ustalonej przez Senat polityki w tym zakresie.

Utrzymaliśmy, a nawet podnieśliśmy stabilność finansową Uniwersytetu. Powstał system informatyczny wspierający zarządzanie finansami. Stabilność finansową Naszej Uczelni gwarantuje również odpowiednia polityka zatrudnienia. W tej chwili istnieje na większości jednostek zbilansowana kosztowo liczba pracowników (są też nowe zatrudnienia).

Współpraca Uniwersytetu z przedsiębiorstwami i instytucjami w zakresie realizacji wspólnych projektów i badań zdecydowanie się poszerza.

Zwiększyliśmy liczbę nowych form edukacyjnych i nowych kierunków studiów (również podyplomowych oraz innych form kształcenia).

Jeżeli chodzi o studentów, to zwiększyliśmy zakres wyposażenia studentów (i ich organizacji) w majątek, którym mogą swobodnie zarządzać. Parlament studencki wciąż jest organizatorem życia społecznego i kulturalnego w UCK. Staramy się o zwiększenie współpracy z AZS. Uniwersytet w szerokim stopniu wspiera inicjatywy organizacji studenckich w działaniach ogólnopolskich i międzynarodowych (wsparcie finansowe, organizacyjne, ludzkie). Zmiana systemu dysponowania środkami studenckimi skierowana została w stronę większej roli organizacji studenckich. Studenci posiadają nieodpłatny i prawie nieograniczony dostęp do infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, Uniwersyteckiego Centrum Kultury i innej. Umożliwiliśmy aktywny udział doktorantów przy wyborze dyrektorów szkół doktorskich oraz tworzeniu planów i programów studiów;

Praktycznie wszystkie moje działania jako rektora Uniwersytetu w Białymstoku w mijającej kadencji miały charakter transparentny i przejrzysty. Prowadziłem politykę „otwartych drzwi” wobec przedstawicieli wszystkich grup naszej społeczności uniwersyteckiej oraz życzliwie i ze zrozumieniem odnosiłem się do zdecydowanej większości przedstawianych spraw, oczywiście działając w granicach obowiązującego prawa.

Kończąca się kadencja upływa pod znakiem walki z epidemią. Nigdy wcześniej nasze społeczeństwo oraz uczelnie nie znalazły się w takiej sytuacji. Starłem się jako rektor uczynić wszystko co możliwe, aby skutki epidemii i wprowadzone ograniczenia były jak najmniej dotkliwe.

Koleżanki i Koledzy, chciałbym w tym miejscu bardzo gorąco podziękować wszystkim członkom naszej społeczności za zrozumienie, życzliwość i okazywaną pomoc w przestawianiu tradycyjnej pracy uniwersyteckiej na nadzwyczajny, zdalny tryb.

Drodzy Państwo, w nadchodzącej kadencji (2020-2024) chciałbym kontynuować i rozwinąć zdecydowaną większość działań, które Państwu zaprezentowałem jako realizację programu mijającej kadencji. Ponadto wskazałbym na jeszcze kilka kwestii, które powinny się znaleźć w nowej perspektywie.

Postanowiłem zawrzeć to w kilku punktach obejmujących wszystkie obszary działalności Uniwersytetu w Białymstoku.

1. Kondycja finansowa Uczelni

Zasadniczym celem najbliższej kadencji powinno być utrzymanie stabilności finansowej uczelni oraz pozyskiwanie dodatkowych środków na rozwój (wyższa dotacja wynikająca z dobrego zarządzania algorytmem oraz zewnętrzne środki inwestycyjne). Ponadto będziemy poszukiwać nowych form kształcenia komercyjnego oraz wspomagania pozyskiwania większych środków z grantów i projektów, nie tylko z UE. Również zarządzanie majątkiem powinno pozwolić na pozyskiwanie dodatkowych funduszy.

2. Pracownicy

Polityka zatrudnienia będzie oparta na wymaganiach algorytmu finansowania oraz będzie wynikać z potrzeb naukowych i dydaktycznych jednostek. Zamierzam zagwarantować dodatkowe wsparcie dla pracowników o najlepszych wynikach naukowych. Planuję też zatrudnianie najlepszych absolwentów i doktorantów. Jednym z zadań, jakie sobie stawiam, będzie informatyzacja procesów decyzyjnych (która już w znacznym stopniu się rozpoczęła). Jeszcze bardziej zaangażujemy się w umacnianie poczucia wspólnoty pracowników, poprzez współudział w różnego typu inicjatywach uczelnianych.

3. Nauka i ewaluacja

Obszar nauki musi być podporządkowany przyszłej ewaluacji, która określi kategorie naukowe i wskaże zakres działalności naukowej poszczególnych dyscyplin. Jest to bardzo istotna kwestia zarówno od strony finansowej (udział w algorytmie), jak i strukturalnej (określenie pozycji naukowej i dydaktycznej). Ponadto będziemy wciąż wspierać i poszukiwać nowych form i możliwości komercjalizacji nauki. Istnieje również potrzeba zaangażowania podmiotów i instytucji zewnętrznych w pozyskiwanie dodatkowych środków na naukę.

4. Dydaktyka

Mimo ograniczenia przez nową ustawę roli dydaktyki, wciąż powinniśmy wzmacniać ten obszar działalności. Będziemy poszerzać uczestnictwo w międzynarodowych sieciach dydaktycznych. Stworzyliśmy system oceny jakości kształcenia, co pozwoli nam wciąż podnosić poziom wiedzy przekazywanej studentom. Zwiększymy nakłady na poprawę wyposażenia wykorzystywanego w procesie dydaktycznym, w tym na szersze wykorzystywanie nowoczesnych technologii. Zwiększymy liczbę doktorantów w szkołach doktorskich i stworzymy system weryfikacji jakości kształcenia doktorantów. Istnieje również potrzeba szerszego zaangażowania doktorantów w system ewaluacyjny.

5. Studenci

Rozpoczął się już proces poszerzania samodzielności organizacji studenckich oraz zwiększania udziału studentów w działalności naukowej Uczelni. Uważam, że proces ten należy kontynuować. Ponadto doktoranci i studenci mogą liczyć na większy ich wpływ na życie naszego Uniwersytetu.

6. Marka uczelni

Podjmiemy działania kreujące lepsze warunki do promowania marki Uniwersytetu poprzez uczestnictwo w projektach międzynarodowych, krajowych i regionalnych. Ponadto jeszcze silniej będziemy promować najlepsze osiągnięcia naukowe i dydaktyczne oraz rolę uczelni w otoczeniu społecznym i gospodarczym. Musimy też utrzymywać ścisłe więzi z naszymi absolwentami (stworzenie stowarzyszenia absolwentów wspierających Uniwersytet w Białymstoku) oraz szerzej wykorzystywać ich potencjał. Poszerzymy zakres, już świetnej, współpracy z otoczeniem. Poza tym jeszcze ściślej będziemy współpracować z uczelniami z kraju i zagranicy.

Uważam, że musimy zdecydowanie wzmocnić ekspercką i kulturotwórczą rolę Uniwersytetu, wykorzystując nasz potencjał i transgraniczne położenie.

Szanowni Państwo,

Uniwersytet w Białymstoku dysponuje dużym potencjałem rozwoju. Możemy go wspólnie lepiej wykorzystać. Przez zaangażowanie, współdziałanie, pozytywne myślenie, wiarę i optymizm, możemy razem rozwijać Uniwersytet w Białymstoku stosownie do naszych aspiracji i marzeń. Musimy działać sprawniej i skuteczniej niż inne uczelnie.

Mam nadzieję, że satysfakcja z pracy i studiów oraz poczucie wspólnoty przełożą się na nasze kolejne sukcesy i jeszcze lepszy wizerunek Naszej Uczelni.

Deklaruję, że jeśli powierzycie mi Państwo zarządzanie uczelnią przez kolejne cztery lata, będę wsłuchiwał się w Wasz głos i prowadził „politykę otwartych drzwi”. Jestem otwarty na kontynuację tego, co według naszej wspólnoty warte jest kontynuowania i szeroką dyskusję nad zmianami wynikającymi z oczekiwań społeczności akademickiej Uniwersytetu w Białymstoku.

Robert Ciborowski